

De Wgr en de nieuwe instrumenten in de Wgr

Gemeenteraad West Betuwe
9 januari 2024

Florian Theissen

Programma

- **Wgr en gemeenschappelijke regelingen – een korte introductie**
- **Gewijzigde Wgr en haar nieuwe instrumenten**
- **Regionale Proces**
- **Instrumenten met keuzes**

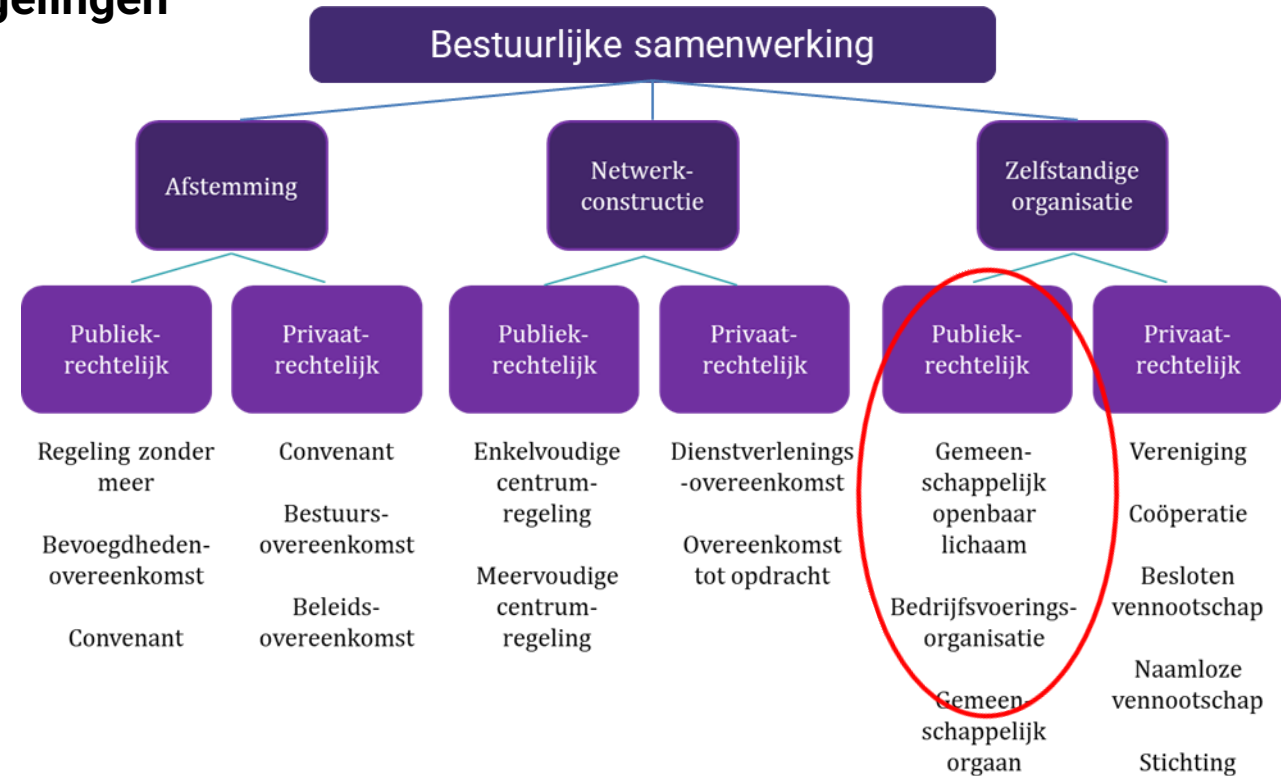
Wgr en gemeenschappelijke regelingen

Een korte introductie

1. Gemeenschappelijke regeling: altijd een samenwerking!

Verskillende kenmerken gemeenschappelijke regelingen

- Organen;
- Mogelijkheden tot deelnemen
 - Raden
 - Colleges
 - Gemengde regeling
- Mogelijkheden tot bevoegdheidstoedeling
 - Delegatie
 - Mandaat

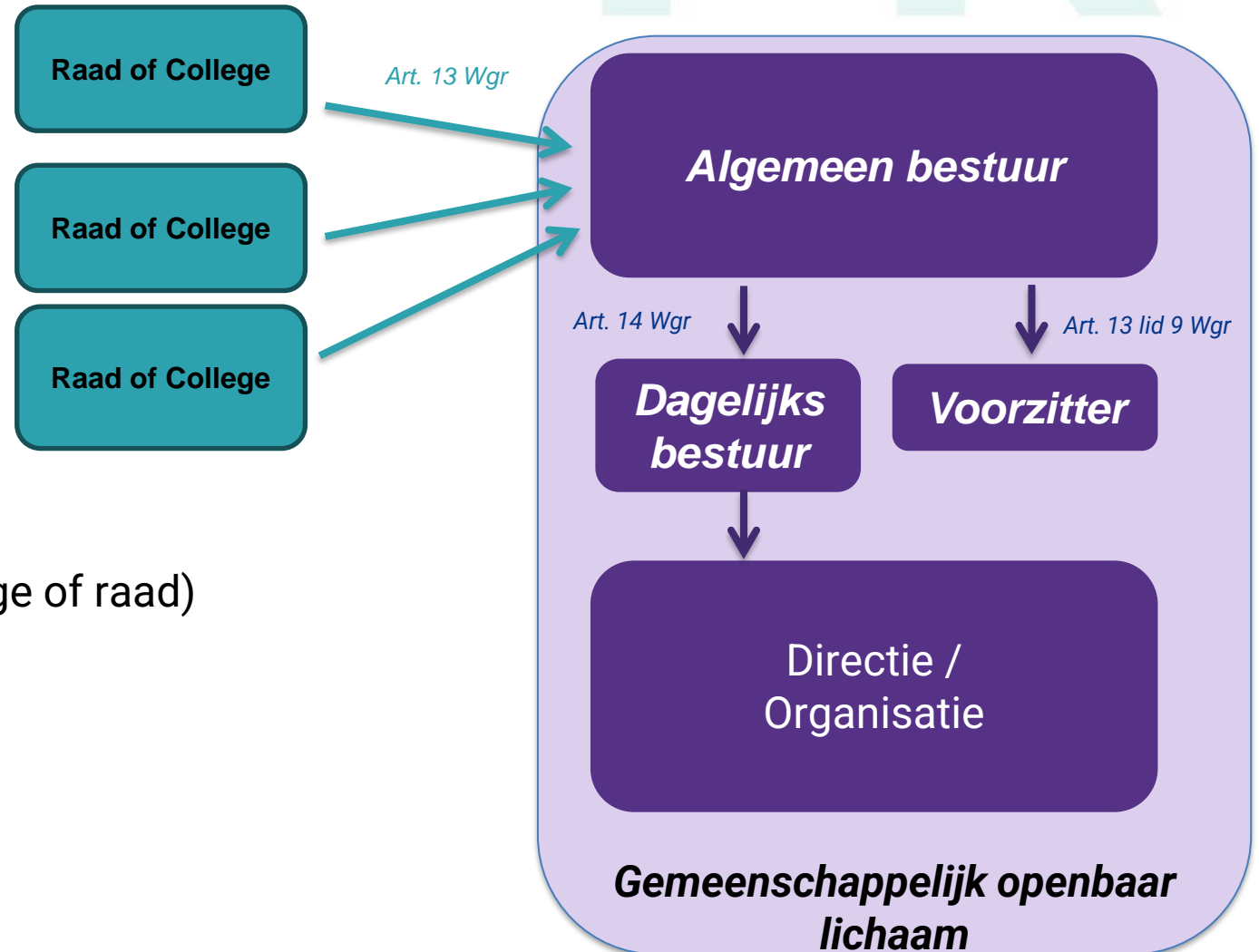

Gemeenschappelijke regelingen gemeente West Betuwe

Bestuursorganen van de gemeente West Betuwe nemen deel in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- **Avri**
- **Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe**
- **Belastingsamenwerking Rivierenland**
- **GGD Gelderland-Zuid**
- **Omgevingsdienst Rivierenland**
- **Regio Rivierenland**
- **Regionaal Archief Rivierenland**
- **Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland**
- **Veiligheidsregio Gelderland-Zuid**
- **Werkzaak Rivierenland**

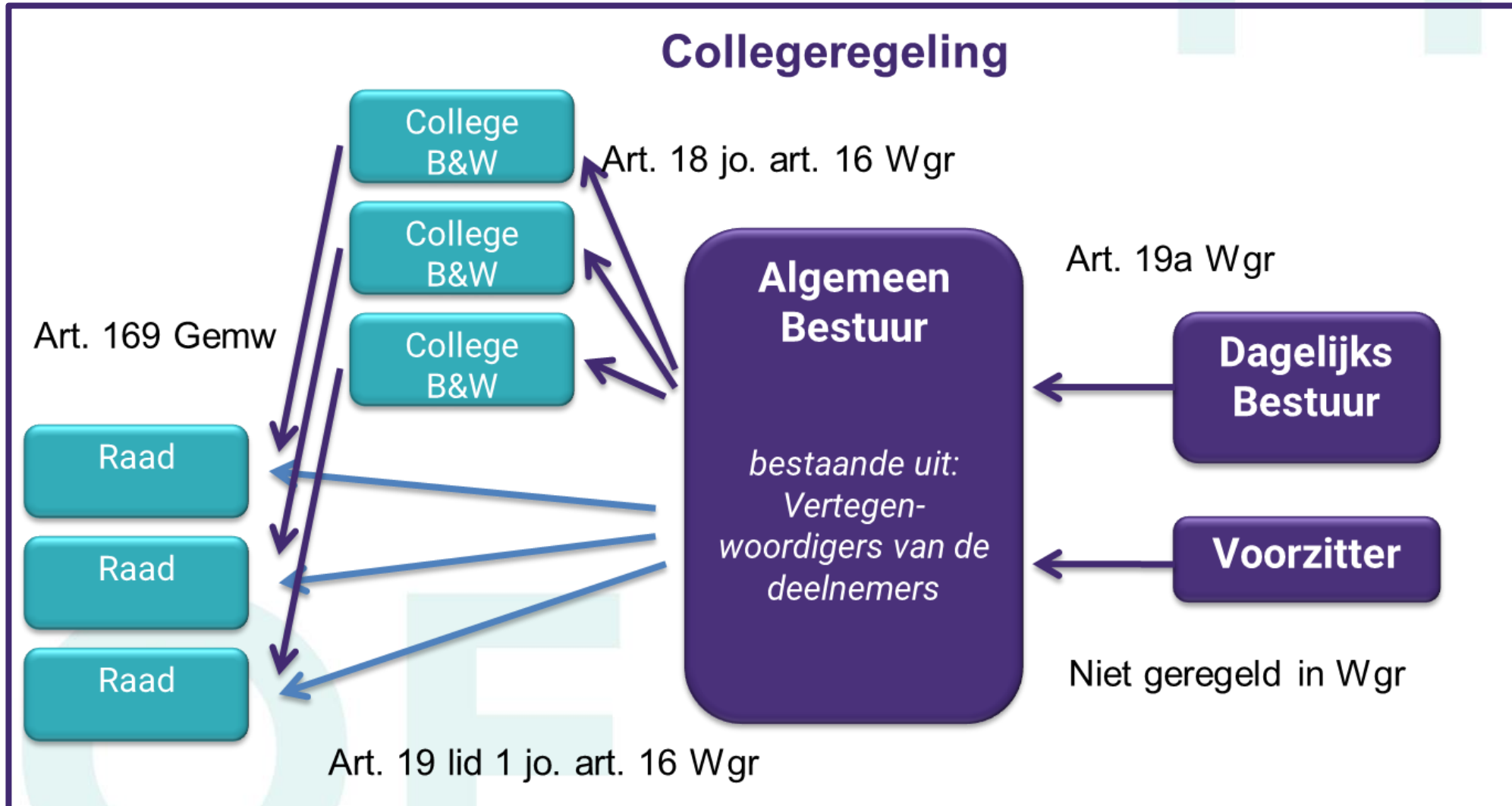
Gemeenschappelijk openbaar lichaam: Governance

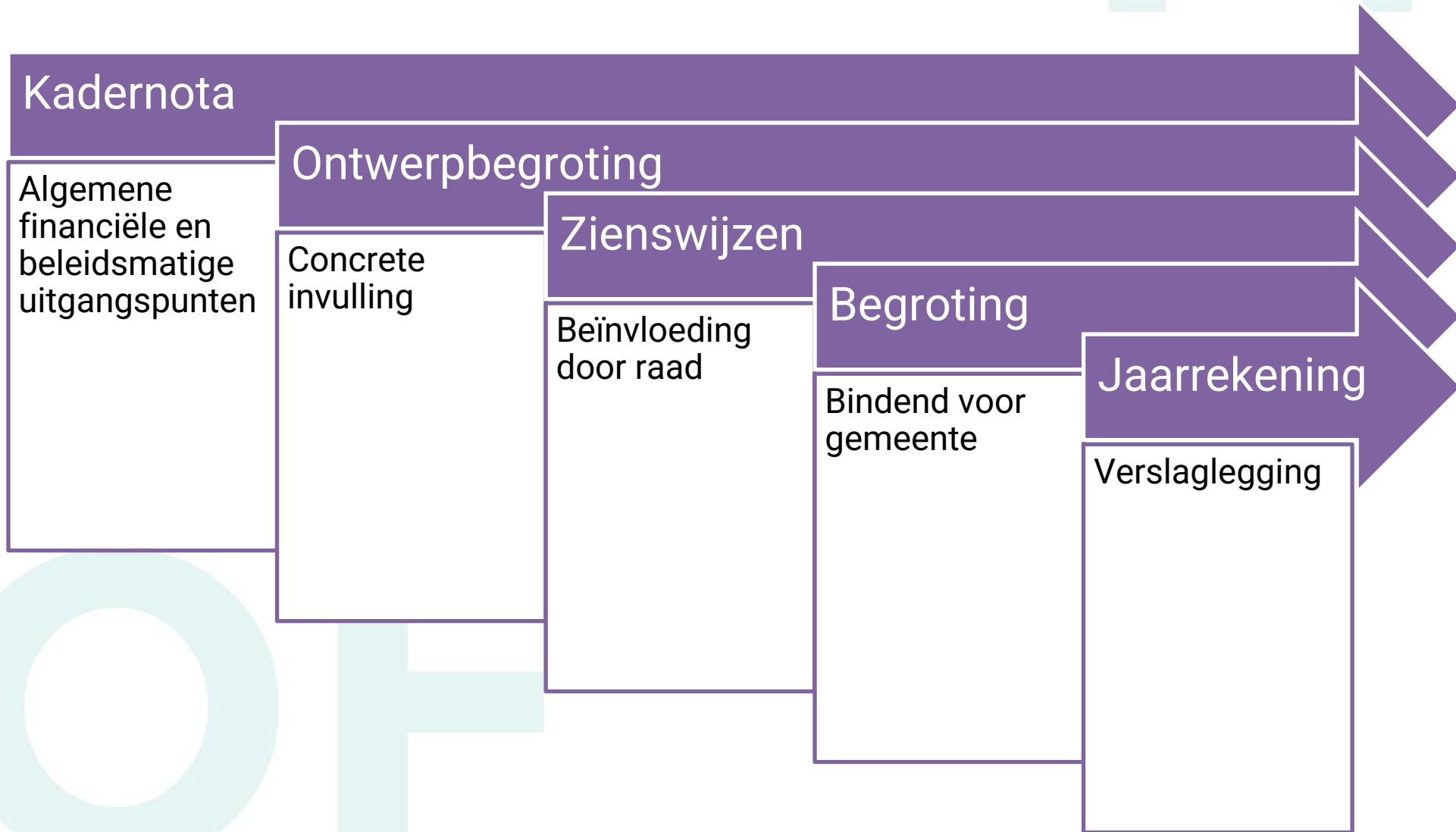
NB:

- **Gemengde regeling:**
 - AB-leden gekozen door de raad (uit college of raad)
- **Collegeregeling:**
 - AB-leden gekozen door en uit het college

Gemeenschappelijk openbaar lichaam: verantwoording

Kaderstelling bij Gemeenschappelijke Regelingen

Gewijzigde Wgr

Aanleiding en doel wijziging Wgr

- De Wgr is op 1 juli 2022 gewijzigd.
- Doel van de wetwijziging is om de **democratische legitimiteit** van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van raden te versterken.
- Alle regelingen moeten worden gewijzigd voor **1 juli 2024**.
- Sommige bepalingen uit de Wgr treden direct in werking.
 - Bijvoorbeeld de **zienswijzeprocedure** bij wijziging van een GR: raden geven niet alleen toestemming bij wijziging van een collegeregelings, maar kunnen in een eerdere procedure reageren met een zienswijze.
- De wetwijziging verplicht tot aanpassing van of nieuwe bepalingen in bestaande GR-en
 - Gegeven door wetgever: wijziging in termijnen P&C-cyclus en zienswijze treffen/toetreden/uitreden wijzigen regeling → **geen keuzemogelijkheden**.
 - Eigen maatwerk: zienswijze raden bij belangrijke besluiten, participatie inwoners en belanghebbenden, gemeenschappelijke adviescommissie, evaluatie en uittreding → **wel keuzemogelijkheden**.

Wijzigingen per 1 juli 2022

PROOF

De nieuwe instrumenten

Wettelijk bepaald zonder keuze

- Zienswijze < 8 weken over ontwerp of wijziging, toetreden tot en uittreden uit een regeling waar raad niet in deelneemt (art. 1 Wgr)
- Reactie van (dagelijks) bestuur op zienswijze begroting (art 35 Wgr)
- Aanpassing termijn begrotingscyclus (art. 34, 34b, 35 Wgr)
- Gezamenlijke enquête: onderzoek naar het gevoerde bestuur van het samenwerkingsverband, waar raad geen partij bij is (artikel 155g Gemeentewet)
- Uitbreiding bevoegdheid rekenkamer tot bestuur van het samenwerkingsverband (art.184 Gemeentewet)

Wijzigingen per 1 juli 2022

PROOF

De nieuwe instrumenten (vervolg)

Wettelijk bepaald en regelen in de GR met keuze

- Actieve informatieplicht door bestuur (art. 17 Wgr)
- Participatie inwoners en belanghebbenden (art. 10 lid 7 en 8 Wgr)
- Gemeenschappelijke adviescommissie (art. 24a Wgr)
- Zienswijze over specifieke besluiten van bestuur en reactie erop (art. 10 lid 6 Wgr)
- Evaluatie (art. 11 Wgr)
- Gevolgen uittreding, waaronder gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en voor het vermogen van de deelnemende gemeenten/provincies (art. 9 Wgr)

Regionale Proces

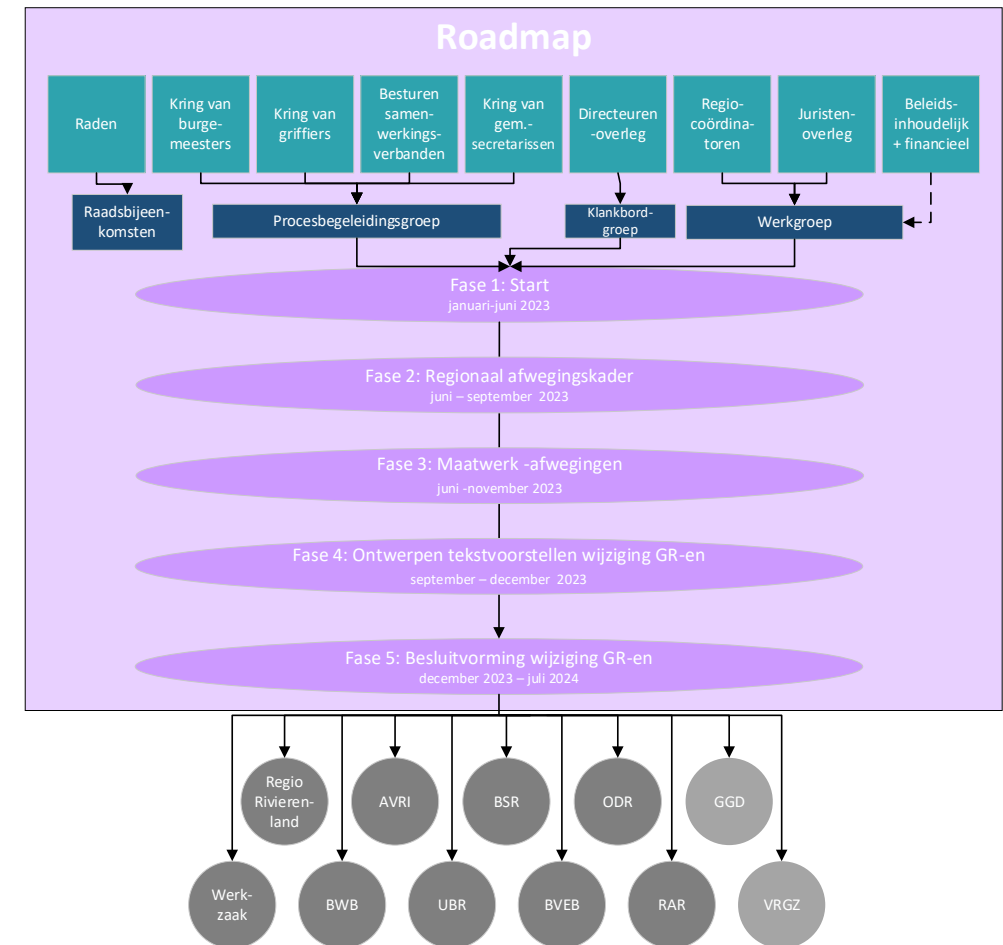
Regionale aanpak (1)

PROOF

- Implementatie van de wetswijziging vergt per samenwerkingsverband **afstemming** met veel **stakeholders**: de raden, griffiers, colleges en besturen van de samenwerkingsverbanden, gemeentesecretarissen, juristen van samenwerkingsverbanden en gemeenten, regio-coördinatoren, directeuren en andere medewerkers van de samenwerkingsverbanden.
- Een regionaal proces **creëert overzicht en duidelijkheid** voor raden en alle colleges, voorkomt bestuurlijke en administratieve drukte, draagt bij aan eenduidige uitgangspunten bij keuzemogelijkheden binnen de Wgr en zorgt overall proces efficiency.
- Het **verenigen van de krachten van de gemeenten en samenwerkingsverbanden** in de regio Rivierenland kan zo een best practice zijn voor heel Nederland: dit is ook gedeeld met het ministerie van BZK
- Uitgangspunten bij het regionale proces hierbij zijn:
 - Raden goed in positie brengen;
 - Maatwerk waar nodig;
 - Gezamenlijk waar kan;
 - Ieder loopt eigen traject wel helemaal op elkaar afgestemd.

Regionale aanpak (2)

- In januari 2023 is gestart met regionale aanpak implementatie van de gewijzigde Wgr.
- Op regionaal niveau is het volgende georganiseerd:
 - Brede raadsbijeenkomsten,
 - Regiomiddag colleges,
 - Gremia: procesbegeleidingsgroep, werkgroep, klankbordgroep,
 - Afstemming met niet-regiogemeenten en werkgroep in Rijk van Nijmegen
- Op basis hiervan is een afwegingskader samengesteld.
- Per GR is op basis van maatwerk en het afwegingskader door het AB een voorstel tot wijziging uitgewerkt dat gezamenlijk ter zienswijze nu bij de raden voorligt.

Beoogde Resultaten

PROOF

- Vanaf de wijziging is de **democratische legitimiteit** van de gemeenschappelijke regelingen versterkt:
 - ❖ Door de eenduidige regionale afwegingen worden raad, college en bestuur van een gemeenschappelijke regeling beter in positie gebracht.
- Raden zijn in gehele proces, inhoudelijk tijdig en goed **in positie** gebracht.
- Voor alle betrokkenen is **duidelijk** waarom welke (optionele) **keuzes** per gemeenschappelijke regeling zijn gemaakt bij het implementeren van de gewijzigde Wgr.
- Voor elke gemeenschappelijke regeling is **maatwerk** toegepast, maar gezamenlijkheid waar mogelijk.
- De regelingen zijn voor de gestelde overgangstermijn van **1 juli 2024** gewijzigd.

Zienswijze en reactie

- De gewijzigde Wgr maakt het mogelijk voor de raden om zienswijze te geven over een wijzigingsvoorstel van een GR: Wat vindt u van de voorgestelde invulling van de nieuwe instrumenten?
- Deze zienswijze is vanuit alle AB van de gemeenschappelijke regelingen gezamenlijk aan alle raden aangeboden.
- Het is **niet verplicht** om zienswijze te geven.
- Voor de AVRI wordt geen zienswijze gevraagd, maar **reactie**. De AVRI is namelijk een regeling waaraan u als raad deelneemt.

Instrumenten met keuzes

Afwegingskader met varianten

- Een **specifieke variant**, die helemaal gedetailleerd uitwerkt hoe men te werk gaat in toekomstige situaties. Voordeel is, alles is meteen toetsbaar vastgelegd. Nadeel is, niemand kan in de toekomst kijken, en men legt zich toch vast voor de toekomst.
- Een **dynamische variant**, die juist per geval mogelijk maakt om een eigen dynamiek te creëren. Voordeel is, men maakt dynamiek mogelijk. Nadeel is op voorhand staat niet onomstotelijk vast hoe in toekomstige gevallen wordt gehandeld.
- Een **minimale variant**. Met deze variant wordt voldaan aan het wettelijk vereiste, zonder daar specifieke of dynamische elementen toe te passen. De invulling van die elementen kan op een later moment plaatsvinden. Er wordt uitgegaan van de huidige, goed werkende praktijken.

Actieve informatieplicht

DRG

Actieve informatieplicht		Gekozen variant
Toelichting	<i>In een GR moet opgenomen worden op welke wijze inlichtingen door het bestuur van een GR worden verstrekt aan de raden van gemeenten.</i>	
Specifieke variant	In de GR expliciteren welke informatie in ieder geval op welke wijze gedeeld wordt en details (of eventuele aanvullingen) opnemen in een (door het (algemeen) bestuur) vast te stellen informatieprotocol.	-
Dynamische variant	In de GR vastleggen dat het (algemeen) bestuur in een informatieprotocol vastlegt welke informatie op welke wijze wordt gedeeld (al dan niet met zienswijze voorafgaand aan het vaststellen van het informatieprotocol)	<ul style="list-style-type: none"> • VRGZ
Minimale variant	Er wordt volstaan met de algemene bepaling dat het bestuur (algemeen en dagelijks) gevraagd (passief) en ongevraagd (actief) aan de raden alle inlichtingen verstrekt door toezending die nodig zijn voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid.	<ul style="list-style-type: none"> • AVRI • BSR • BWB • GGD • ODR • RAR • Regio Rivierenland • UBR • Werkzaak
Regionale raadsavond	Dynamische variant. Periodiek kunnen raden worden meegenomen bij actualisatie van het informatieprotocol	

Participatie inwoners en belanghebbenden

Participatie inwoners en belanghebbenden		Gekozen variant
Toelichting	<i>In een GR moet opgenomen worden op welke wijze ingezetenen (van de deelnemers) en belanghebbenden betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Het is niet mogelijk om op te nemen dat er geen ruimte is voor participatie.</i>	
Specifieke variant	In de GR specifiek benoemen bij welke besluiten participatie van belanghebbenden en ingezetenen plaats vindt en op welke manier.	-
Dynamische variant	In de GR opnemen dat het algemeen bestuur besluit wanneer en op welke onderwerpen een bijeenkomst voor ingezetenen en belanghebbenden wordt gehouden.	<ul style="list-style-type: none"> • AVRI • BSR • UBR • Werkzaak
Minimale variant	In de GR opnemen dat ingezetenen en belanghebbenden inbreng kunnen hebben op de voorbereiding, uitvoeringen evaluatie van beleid via de gebruikelijke mogelijkheden bij de gemeenten waar de bestuursorganen van deelnemen aan de GR.	<ul style="list-style-type: none"> • BWB • GGD • ODR • RAR (i.c.m. 2) • Regio Rivierenland • VRGZ
Regionale raadsavond	Dynamische variant. De raden worden voorafgaand bij de keuze voor inzet van participatie betrokken.	

Gemeenschappelijke adviescommissie

Gemeenschappelijke adviescommissie		Gekozen variant
Toelichting	<i>Bij een openbaar lichaam kan een gemeenschappelijke adviescommissie worden ingesteld met raadsleden van de deelnemers. De commissie kan 1) adviseren van het algemeen bestuur, 2) besluitvorming van de raden m.b.t. de GR voorbereiden, 3) de raden van advies voorzien.</i>	
Specifieke variant	Per GR bepalen of een gemeenschappelijke adviescommissie gewenst is en in de GR expliciteren wat het doel is en de wijze waarop de adviescommissie ingezet wordt.	-
Dynamische variant	Eén regionale gemeenschappelijke adviescommissie voor meerdere GR-en formeren.	-
Minimale variant	Huidige situatie laten voortbestaan (informatieprotocol en afhankelijk van uitkomst traject van de griffiers).	<ul style="list-style-type: none"> • AVRI • BSR • GGD • ODR • RAR • Regio Rivierenland • UBR • VRGZ • Werkzaak
Regionale raadsavond	Minimale variant. Er is uitgesproken vertrouwen in het traject van de Kring van Griffiers.	

Zienswijze

PROO

Zienswijze over specifieke besluiten	
Toelichting	<i>In een GR moet worden opgenomen welke bestuursbesluiten, voorafgaand aan het nemen ervan, voor het geven van een zienswijze moeten worden voorgelegd aan de raden van de gemeenten. Naast de wettelijk verplichte zienswijze-procedures, is het verplicht om iets op te nemen over de bestuursbesluiten die voor zienswijze aan de raden voorgelegd worden. Dit betekent dat ook mag worden opgenomen dat naast de wettelijke verplichte besluiten geen andere besluiten ter zienswijze worden voorgelegd.</i>
Specifieke variant	In de GR expliciet vastleggen op welke besluiten (naast de wettelijk verplichte, zoals bijvoorbeeld de conceptbegroting) zienswijze gegeven moet worden.
Dynamische variant	In de GR bepalen dat alle besluiten die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben door het (algemeen) bestuur ter zienswijze aan de raden moeten worden voorgelegd.
Minimale variant	In de GR opnemen dat buiten de wettelijk verplichte, er geen aanvullende besluiten ter zienswijze aan de raden worden voorgelegd.
Regionale raadsavond	Dynamische variant: Het is op voorhand niet altijd duidelijk ten aanzien van welke besluiten het vragen van een zienswijze toegevoegde waarde heeft.

Zienswijze

Algemeen bestuur		Dagelijks bestuur		Voorzitter	
Specifieke variant	<ul style="list-style-type: none"> • AVRI • VRGZ (i.c.m. 2) • GGD 	Specifieke variant	-	Specifieke variant	-
Dynamische variant	<ul style="list-style-type: none"> • BSR • BWB • ODR • Regio Rivierenland • UBR • Werkzaak 	Dynamische variant		Dynamische variant	-
Minimale variant	<ul style="list-style-type: none"> • RAR 	Minimale variant	<ul style="list-style-type: none"> • Alle 	Minimale variant	<ul style="list-style-type: none"> • Alle

Evaluatie

Evaluatie		Gekozen variant
Toelichting	<i>In een GR moeten bepalingen over de evaluatie van de regeling worden opgenomen. Het is verplicht om in elke regeling iets op te nemen over evaluatie. Er mag worden opgenomen dat er geen evaluatie plaats zal vinden of dat er op voorhand geen afspraken over worden gemaakt.</i>	
Specifieke variant	In de GR een vaste cyclus van evaluatie opnemen (passend bij de cyclus van de betreffende GR) waarbij ook wordt vastgelegd op welke punten in ieder geval geëvalueerd wordt.	<ul style="list-style-type: none"> • BWB • GGD
Dynamische variant	Opnemen dat op verzoek van één of meer van de deelnemers evaluatie gestart kan worden en dat het (algemeen) bestuur beslist over het wel of niet en over de onderzoeksopdracht. Ook kan een maximum worden opgenomen en dat een besluit om te evalueren of de onderzoeksopdracht ter zienswijze aan de raden wordt voorgelegd.	<ul style="list-style-type: none"> • BSR • ODR • Regio Rivierenland • UBR • VRGZ • Werkzaak
Minimale variant	In de GR opnemen dat op voorhand geen afspraken gemaakt worden over evaluatie, of waar al een evaluatiebepaling bestaat deze ongewijzigd laten.	<ul style="list-style-type: none"> • AVRI • RAR
Regionale raadsavond	Dynamische variant. Bij voorkeur vindt de evaluatie plaats in het midden van een raadsperiode.	

Uittreding

Uittreding		Gekozen variant
Toelichting	<i>Het is verplicht om de bepalingen omtrent uittreding uit te breiden. Er moet duidelijk worden welke gevolgen uittreding heeft voor het vermogen van de rechtspersoon en voor het vermogen van de gemeenten waarvan de bestuursorganen deelnemen in de GR.</i>	
Specifieke variant	In de GR alle afspraken precies vastleggen, waarbij zowel het proces als de wijze van het bepalen van de uittreedsom in de GR wordt vastgelegd.	<ul style="list-style-type: none"> • AVRI
Dynamische variant	De procedure en de wijze van het bepalen van de uittreedsom vastleggen, tenzij het algemeen bestuur bij unanimiteit bepaalt dat afgeweken wordt van de betreffende uittreedregeling. Het unanieme besluit van het algemeen bestuur kan eventueel ook ter zienswijze aan de raden voorgelegd dient te worden.	<ul style="list-style-type: none"> • BSR • BWB • GGD • ODR • RAR • Regio Rivierenland • UBR • VRGZ • Werkzaak
Minimale variant	Opnemen welke kaders gelden voor het proces en bepaling van de uittreedsom. Op basis hiervan het AB een uittredingsrichtlijn laten vaststellen, evt. na zienswijze van de raden.	-
Regionale raadsavond	Dynamische variant. Bij meer specifieke uittredingsregeling in de GR dan kan met het inzetten van het instrument van evaluatie worden meegenomen in hoeverre en uittredingsregeling nog voldoet aan de actualiteit.	

Proces besluitvorming en planning

